

Φορολογική μεταχείριση των Δικηγορικών Εταιριών

1

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΑΒΒΑΙΔΟΥ
ΛΕΚΤΟΡΑΣ ΝΟΠΕ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΣΔΕΕ

19-2-2014

Περιεχόμενα

2

- Φορολογία εισοδήματος
  - Προϊσχύον καθεστώς (Ν.2238/1994)
  - Ισχύον καθεστώς (Ν.4172/2013)
- ΦΠΑ
- Θέματα ΚΦΑΣ
- Λοιπά θέματα ΚΦΔ – συγκεντρωτικές καταστάσεις πελατών-προμηθευτών

Φορολογία εισοδήματος

Προϊσχύον καθεστώς (Ν.2238/1994)

(για εισοδήματα που αποκτήθηκαν 1.1.2013-31.12.2013)

Φορολογία εισοδήματος

5

- Διάκριση μεταξύ :
  - εταιρειών που τηρούν απλογραφικά βιβλία και
  - εταιρειών που τηρούν διπλογραφικά βιβλία.

Φορολογικός συντελεστής επί απλογραφικών βιβλίων

6

- Οι δικηγορικές εταιρείες που τηρούν απλογραφικά βιβλία φορολογούνται με την κλίμακα άρθρου 10 παρ.1 Ν.2238/1994 (παλιός ΚΦΕ).

Κλιμάκιο Εισοδήματος	Φορολογικός Συντελεστής (%)	Φόρος Κλιμακίου	Σύνολο Εισοδήματος	Σύνολο Φόρου
50.000	26%	13.000	50.000	13.000
Άνω των € 50.000	33%			

Φορολογική μεταχείριση εταιρειών με απλογραφικά βιβλία

7

- Αναφορικά με τις δικηγορικές εταιρείες που τηρούν απλογραφικά βιβλία, με την επιβολή του φόρου που προκύπτει με βάση την κλίμακα του άρθρου 10 παρ.1 Ν.2238/1994 **εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση επί των κερδών αυτών των προσώπων που συμμετέχουν σε αυτές.**

Φορολογική μεταχείριση εταιρειών με διπλογραφικά βιβλία

8

- Σε περίπτωση τήρησης **διπλογραφικών βιβλίων**, το συνολικό καθαρό εισόδημα των δικηγορικών εταιρειών φορολογείται με **συντελεστή 26%** (άρθρο 10 παρ.1 Ν.2238/1994).
- Σε περίπτωση διανομής κερδών από τους τηρούντες διπλογραφικά βιβλία, εφαρμόζεται ανάλογα το άρθρο 55 ΚΦΕ περί παρακράτησης.

Παρακράτηση φόρου σε περίπτωση διανομής κερδών

9

- Σε περίπτωση διανομής κερδών, προβλέπεται παρακράτηση 10% με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης των δικαιούχων για τα σχετικά εισοδήματα (άρθρο 55 ΚΦΕ).
- Ένα πρόβλημα που προκύπτει αφορά στο **χρόνο παρακράτησης και απόδοσης του φόρου**. Ωστόσο, δεν έχει μέχρι σήμερα εκδοθεί ερμηνευτική εγκύκλιος. Αντιθέτως, έχει εκδοθεί αναφορικά με την εφαρμογή του Ν.4172/2013 (βλ. πολ.1011/2014).
- Σύμφωνα με πληροφορίες, η δήλωση απόδοσης του παρακρατούμενου φόρου θα γίνει μετά τη δήλωση φορολογίας του ΝΠ (μέσα σε περίοδο 1 ή 2 μηνών).

Χρόνος κτήσης του εισοδήματος (άρθρο 28 παρ.4 περ.α' ΚΦΕ)

10

- Για επιχειρήσεις που τηρούν απλογραφικά βιβλία, ως χρόνος κτήσης του εισοδήματος θεωρείται η **ημερομηνία, στην οποία έκλεισε η διαχείριση.**
- Προκειμένου για τα εισοδήματα που αποκτήθηκαν 1.1.2013-31.12.2013 η διαχειριστική χρήση κλείνει στις 31.12.2013 και επομένως θα μπουν στη δήλωση οικ. έτους 2014.
- Μολονότι ο Ν.4110/2013 (άρθρο 3 παρ.7) προβλέπει ότι για επιχειρήσεις που τηρούν διπλογραφικά βιβλία, ως χρόνος κτήσης του εισοδήματος θεωρείται ο **χρόνος πίστωσης ή καταβολής των κερδών στο δικαιούχο**, ωστόσο στο άρθρο 28 αναφορικά με την έναρξη ισχύος της ως άνω διάταξης προβλέπεται ότι ισχύει για ποσά που καταβάλλονται ή πιστώνονται από 1-1-2014).

Προσδιορισμός εισοδήματος: Έκπτωση δαπανών

11

- Για την έκπτωση δαπάνης απαιτείται να έχει καταχωρηθεί στα βιβλία και να προκύπτει από προσήκοντα φορολογικά στοιχεία σύμφωνα με τον ΚΦΑΣ.
- Βλ. και νομολογία διοικητικών δικαστηρίων αναφορικά με την έννοια της παραγωγικότητας.

Προσδιορισμός εισοδήματος: Έκπτωση δαπανών

12

- Κατάλογος εκπιπτόμενων δαπανών (άρθρο 31 Ν.2238/1994).
- δαπάνες μισθοδοσίας υπό την προϋπόθεση καταβολής ασφαλιστικών εισφορών (μέχρι λήξη υποβολής κατάστασης φορολογικής αναμόρφωσης (άρθρο 38 παρ.3 Ν.2873/2000))
- δαπάνες για πληρωμή λογαριασμών (ΟΤΕ, ΔΕΗ)
- δαπάνες για επισκευές μισθωμένων γραφείων
- δαπάνες κινητής τηλεφωνίας και πρόσβασης στο internet (50%)

Αποσβέσεις παγίων

13

- Πάγια στοιχεία : στοιχεία που αγοράζονται για την κάλυψη επαγγελματικών δαπανών
- Απόσβεση: (ετήσια) δαπάνη από την φθορά του παγίου στοιχείου.
- Εξοπλισμός Η/Υ και λογισμικό : 20% (άρθρο 31 Ν.2238/1994).

Παρακράτηση φόρου στο εισόδημα από ελευθέρια επαγγέλματα

14

- Επί των ακαθαρίστων αμοιβών που καταβάλλονται στα πρόσωπα που προσφέρουν υπηρεσίες ελευθερίων επαγγελμάτων παρακρατείται **ποσοστό 20%** και εφόσον η **συναλλαγή υπερβαίνει τα 300 € (άρθρο 58 ΚΦΕ)**.
- Το ποσό του φόρου παρακρατείται από τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, κοινωφελή ιδρύματα, οργανισμούς και επιχειρήσεις κοινής ωφελείας, δημόσιες επιχειρήσεις, τράπεζες και πιστωτικά ιδρύματα ή πιστωτικούς οργανισμούς, συνεταιρισμούς και ενώσεις τους, συλλόγους γενικά και ενώσεις προσώπων ανεξάρτητα από το σκοπό τους και γενικά επιχειρήσεις και ελεύθερους επαγγελματίες που τηρούν απλογραφικά και διπλογραφικά βιβλία κατά την καταβολή των αμοιβών ανεξάρτητα από το είδος του εκδιδόμενου στοιχείου που ορίζεται από τον ΚΦΑΣ.

Ισχύον καθεστώς (Ν.4172/2013)

Περιεχόμενα

16

- Φορολογική μεταχείριση: διάκριση με βάση τα τηρούμενα βιβλία (απλογραφικά - διπλογραφικά)
- Παρακράτηση φόρου στα εισοδήματα από μερίσματα
- Πρόστιμα μη παρακράτησης
- Χρόνος κτήσης του εισοδήματος
- Προσδιορισμός εισοδήματος: Έκπτωση δαπανών
- Εκπιπόμενες δαπάνες – Μη εκπιπόμενες δαπάνες
- Αποσβέσεις
- Επισφαλείς απαιτήσεις
- Έμμεσος προσδιορισμός κερδών
- Παρακράτηση φόρου σε πληρωμές/αμοιβές προς παρέχοντες δικηγορικές υπηρεσίες
- Προκαταβολή φόρου σε αμοιβές δικηγόρων

Φορολογία εισοδήματος

17

- Οι αστικές κερδοσκοπικές εταιρείες αποτελούν υποκείμενα του φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων (άρθρο 45 περ. ε' του Ν.4172/2013).

Φορολογία εισοδήματος

18

- Όλα τα έσοδα που αποκτούν οι αστικές κερδοσκοπικές εταιρείες, όπως και τα λοιπά νομικά πρόσωπα του άρθρου 45 του νέου Κ.Φ.Ε. θεωρούνται **έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα** αποτελούν υποκείμενα του φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων (άρθρο 47 παρ.2 του νέου Κ.Φ.Ε.).
- **Το κέρδος από επιχειρηματική δραστηριότητα** προσδιορίζεται σύμφωνα με τα άρθρα 21-29 του νέου Κ.Φ.Ε. (άρθρο 47 παρ.1 του νέου Κ.Φ.Ε.).

Φορολογική μεταχείριση εταιρειών με απλογραφικά βιβλία

19

- Σε περίπτωση τήρησης **απλογραφικών βιβλίων**, τα κέρδη που αποκτούνται φορολογούνται με την **κλίμακα του άρθρου 29 παρ.1** (άρθρο 58 παρ.1 Ν.4172/2013).

Φορολογικός συντελεστής

20

- Κλίμακα άρθρου 29 παρ.1 Ν.4172/2013.

Κλίμακιο Εισοδήματος	Φορολογικός Συντελεστής (%)	Φόρος Κλίμακίου	Σύνολο Εισοδήματος	Σύνολο Φόρου
50.000	26%	13.000	50.000	13.000
Άνω των € 50.000	33%			

- ❖ Δεν προβλέπεται ρητώς εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης.

Φορολογική μεταχείριση εταιρειών με διπλογραφικά βιβλία

21

- Σε περίπτωση τήρησης **διπλογραφικών βιβλίων**, τα κέρδη φορολογούνται με **συντελεστή 26%** (άρθρο 58 παρ.1 Ν.4172/2013).
- Σε περίπτωση καταβολής μερισμάτων, προβλέπεται παρακράτηση 10% (άρθρα 62 και 64 Ν.4172/2013).

Χρόνος κτήσης εισοδήματος

22

- Χρόνος κτήσης του εισοδήματος θεωρείται ο χρόνος που ο δικαιούχος απέκτησε το δικαίωμα είσπραξης του (άρθρο 8 παρ.4 του Ν.4172/2013).

Παρακράτηση φόρου στα εισοδήματα από μερίσματα

23

- Βλ. πολ.1011/2.1.2014 Καθορισμός του τρόπου υποβολής, καθώς και του τύπου και περιεχομένου της δήλωσης απόδοσης του παρακρατούμενου φόρου στα εισοδήματα από μερίσματα, τόκους και δικαιώματα με βάση τις διατάξεις του άρθρου 64 του ν. 4172/2013 .

Παρακράτηση φόρου στα εισοδήματα από μερίσματα

24

- Η καταβολή της υποκείμενης σε παρακράτηση πληρωμής (των διανεμόμενων κερδών) θεωρείται ότι έχει διενεργηθεί σε κάθε περίπτωση μέσα σε 1 μήνα από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της δήλωσης φόρου εισοδήματος ΝΠ (πολ.1011/2014).
  - Η απόδοση πρέπει να γίνει μέχρι το τέλος του 2ου μήνα από την ημερομηνία καταβολής των μερισμάτων (πολ.1011/2.1.2014).
- Έως 30-6-2014 (δήλωση ΝΠ),
  - Έως 30-7-2014 (+ 1 μήνας από δήλωση)
  - Έως 30-9-2014 (+2 από ημερομηνία καταβολής)

Παρακράτηση φόρου στα εισοδήματα από μερίσματα

25

- Τρόπος υποβολής της δήλωσης απόδοσης παρακρατούμενου φόρου στο εισόδημα από μερίσματα:
  - Οι αρχικές εμπρόθεσμες και εκπρόθεσμες **δηλώσεις**, οι τροποποιητικές και συμπληρωματικές δηλώσεις από τις οποίες προκύπτει μεγαλύτερο ποσό φόρου από αυτό της αρχικής δήλωσης, καθώς και οι εμπρόθεσμες και εκπρόθεσμες μηδενικές δηλώσεις απόδοσης του φόρου, **υποβάλλονται με τη χρήση ηλεκτρονικής μεθόδου επικοινωνίας μέσω διαδικτύου**, στο δικτυακό τόπο της Γ.Γ.Δ.Ε. www.gsis.gr.
  - Βεβαιώνεται ο παρακρατηθείς φόρος (μετά την οριστικοποίηση της υποβολής της δήλωσης στην Δ.Ο.Υ. της περιφέρειας όπου βρίσκεται η επαγγελματική έδρα του υπόχρεου) στην παρακράτηση.
  - Εκδίδεται «Ταυτότητα οφειλής», με βάση την οποία θα αποδίδεται ο φόρος μέσω πιστωτικών ιδρυμάτων, το αργότερο μέχρι το τέλος του 2ου μήνα από την ημερομηνία καταβολής της υποκείμενης σε παρακράτηση πληρωμής.

Παρακράτηση φόρου

26

- Σε περίπτωση μη υποβολής ή εκπρόθεσμης υποβολής της δήλωσης παρακρατούμενου φόρου, καθώς και μη καταβολής ή εκπρόθεσμης καταβολής του βεβαιωθέντος φόρου επιβάλλονται οι **κυρώσεις του Ν.4174/2013**.

Παρακράτηση φόρου

27

➤ Πρόστιμο ανακριβούς δήλωσης ή μη δήλωσης (άρθρο 58)

Ανακριβής δήλωση με διαφορά φόρου 5%-20% του φόρου που προκύπτει με βάση τη φορολογική δήλωση	10% επί του ποσού της διαφοράς μεταξύ του φόρου που προκύπτει από τη φορολογική δήλωση και του φόρου που προκύπτει με βάση το διορθωτικό προσδιορισμό
Ανακριβής δήλωση με διαφορά φόρου 21%-50%	30% επί του ποσού της διαφοράς
Ανακριβής δήλωση με διαφορά φόρου μεγαλύτερο από 51%	100% επί του ποσού της διαφοράς
Μη υποβολή δήλωσης	Πρόστιμο ίσο με το ποσό του φόρου που αναλογεί στη μη υποβληθείσα δήλωση

Παρακράτηση φόρου

28

- Πρόστιμο μη καταβολής παρακρατούμενων φόρων (εντός της νόμιμης προθεσμίας): **πρόστιμο ίσο με το ποσό του φόρου που δεν αποδόθηκε** (άρθρο 59 Ν.4174/2013).

Παρακράτηση φόρου

29

- Πρόστιμο εκπρόθεσμης καταβολής (άρθρο 57 Ν.4174/2013).

Παράβαση	Πρόστιμο
Εκπρόθεσμη καταβολή φόρου μετά την παρέλευση δίμηνης προθεσμίας από τη νόμιμη προθεσμία καταβολής	10% του μη εμπροθέσμως καταβληθέντος φόρου
Εκπρόθεσμη καταβολή φόρου μετά από 1 έτος από την παρέλευση της νόμιμης προθεσμίας	20% του φόρου
Εκπρόθεσμη καταβολή φόρου μετά από 2 έτη από την παρέλευση της νόμιμης προθεσμίας	30% του φόρου

Πρόστιμα

30

- Πρόστιμο εκπρόθεσμης καταβολής (άρθρο 57 Ν.4174/2013).
- το πρόστιμο εκπρόθεσμης καταβολής υπολογίζεται και στην περίπτωση εκπρόθεσμης υποβολής δήλωσης με βάση το χρόνο, κατά τον οποίο έληγε η προθεσμία υποβολής της.
- Με το ν.4223/2013 προβλέφθηκε ρητά η δυνατότητα υποβολής εκπρόθεσμης φορολογικής δήλωσης μέχρι την έκδοση από τη φορολογική διοίκηση εντολής ελέγχου ή μέχρι την παραγραφή του δικαιώματος του δημοσίου για έλεγχο.

Προσδιορισμός εισοδήματος: Έκπτωση δαπανών

31

- Με το Ν.4172/2013 θεσπίσθηκε γενικός κανόνας περί εκπεσιμότητας όλων των πραγματικών και αποδεικνυόμενων επιχειρηματικών δαπανών, πλην κάποιων ρητὰ κατονομαζόμενων.

Έκπτωση δαπανών (άρθρο 22 νέου ΚΦΕ)

32

- Η έκπτωση επιχειρηματικών δαπανών επιτρέπεται υπό την προϋπόθεση συνδρομής των ακόλουθων όρων:
  - α) να πραγματοποιούνται προς το συμφέρον της επιχείρησης ή κατά τις συνήθεις εμπορικές συναλλαγές της,
  - β) να αντιστοιχούν σε πραγματική συναλλαγή της οποίας η αξία δεν κρίνεται κατώτερη ή ανώτερη της αγοραίας αξίας (παλαιά διατύπωση: και η αξία της συναλλαγής να μην κρίνεται κατώτερη ή ανώτερη της πραγματικής στη βάση έμμεσων μεθόδων ελέγχου)
  - γ) να εγγράφονται στα τηρούμενα βιβλία απεικόνισης των συναλλαγών της περιόδου κατά την οποία πραγματοποιούνται και αποδεικνύονται με κατάλληλα δικαιολογητικά.

Μη εκπιπτόμενες δαπάνες

33

- **Οι ακόλουθες δαπάνες δεν εκπίπτουν:**
  - α) τόκοι από δάνεια που λαμβάνει η επιχείρηση από τρίτους, εκτός από τα τραπεζικά δάνεια, διατραπεζικά δάνεια, καθώς και τα ομολογιακά δάνεια που εκδίδουν ανώνυμες εταιρείες κατά το μέτρο που υπερβαίνουν τους τόκους που θα προέκυπταν εάν το επιτόκιο ήταν ίσο με το επιτόκιο των δανείων αλληλόχρεων λογαριασμών προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, όπως αυτό αναφέρεται στο στατιστικό δελτίο οικονομικής συγκυρίας της Τράπεζας της Ελλάδος για την πλησιέστερη χρονική περίοδο πριν την ημερομηνία δανεισμού,

Μη εκπιπτόμενες δαπάνες

34

- Δεν εκπίπτουν:
  - β) κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών αξίας άνω των **500 ευρώ**, εφόσον η τμηματική ή ολική εξόφληση δεν έγινε με τη **χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής**,

Μη εκπιπτόμενες δαπάνες

35

- Δεν εκπίπτουν:
  - γ) οι μη καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές,
  - δ) οι προβλέψεις εκτός των οριζομένων στο άρθρο 26 Ν.4172/2013,
  - ε) τα πρόστιμα και οι ποινές, περιλαμβανομένων των προσαυξήσεων,

Μη εκπιπτόμενες δαπάνες

36

- Δεν εκπίπτουν:
  - στ) η παροχή ή λήψη αμοιβών σε χρήμα ή είδος που συνιστούν ποινικό αδίκημα,

Μη εκπιπτόμενες δαπάνες

37

- Δεν εκπίπτουν:
  - ζ) ο φόρος εισοδήματος, συμπεριλαμβανομένων του τέλους επιτηδεύματος και των έκτακτων εισφορών, που επιβάλλεται για τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα, σύμφωνα με τον Κ.Φ.Ε.,
  - καθώς και ο Φ.Π.Α. που αναλογεί σε μη εκπιπτόμενες δαπάνες, εφόσον δεν είναι εκπεστέος ως Φ. Π. Α. εισροών (βλ. άρθρο 30 παρ.4 Κώδικα ΦΠΑ),

Δαπάνες δικηγόρων χωρίς δικαίωμα έκπτωσης (άρθρο 30 παρ.4 του Κώδικα ΦΠΑ)

38

Από τις δαπάνες του άρθρου 30§4 του Κώδικα Φ.Π.Α., που δεν παρέχουν δικαίωμα εκπτώσεως του Φ.Π.Α., τους δικηγόρους αφορούν ουσιαστικά κυρίως:

- οι δαπάνες αγοράς, εισαγωγής ή ενδοκοινοτικής αποκτήσεων επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσεως μέχρι 9 θέσεων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων,
  - καθώς και οι δαπάνες καυσίμων,
  - επισκευής, συντηρήσεως, μισθώσεως και κυκλοφορίας αυτών γενικά.
- Υπό το προϊσχύσαν καθεστώς: Ο Φ.Π.Α. των δαπανών αυτών ενσωματώνονταν στο κόστος και το σύνολο της δαπάνης εξέπιπτε ολικά ή μερικά από το ακαθάριστο εισόδημα σύμφωνα με τα οριζόμενα στη φορολογία εισοδήματος.

Δαπάνες δικηγόρων χωρίς δικαίωμα έκπτωσης (άρθρο 30 παρ.4 του Κώδικα ΦΠΑ)

39

- Υπό το προϊσχύσαν καθεστώς: Ο Φ.Π.Α. των δαπανών αυτών (χωρίς δικαίωμα έκπτωσης σύμφωνα με άρθρο 30 παρ.4 ΚΦΠΑ) ενσωματώνονταν στο κόστος και το σύνολο της δαπάνης εξέπιπτε (ολικά ή μερικά σύμφωνα με το άρθρο 31 ΚΦΕ) από το ακαθάριστο εισόδημα σύμφωνα με τα οριζόμενα στη φορολογία εισοδήματος.
- Υπό το ισχύον καθεστώς: Καταρχήν δεν εκπίπτει για σκοπούς φορολογίας εισοδήματος ο μη εκπιπτόμενος σύμφωνα με το άρθρο 30 παρ.4 ΚΦΠΑ φόρος εισροών και επομένως θα πρέπει να αναμορφωθεί.

Δαπάνες δικηγόρων χωρίς δικαίωμα έκπτωσης (άρθρο 30 παρ.4 του Κώδικα ΦΠΑ)

40

- Παραμένει ασαφές κατά πόσον ισχύει το ίδιο αναφορικά με ΦΠΑ που καταλογίζεται κατόπιν ελέγχου (έκπτωση ή αναμόρφωση για σκοπούς φορολογίας εισοδήματος?).
- Υπό το προϊσχύσαν καθεστώς: έκπτωση από το εισόδημα του καταλογιζόμενου ΦΠΑ και στην περίπτωση αυτή (ατομική λύση).
- Υπό το ισχύον καθεστώς: πιο πιθανή φαίνεται να είναι η λύση της μη έκπτωσης ούτε στην περίπτωση αυτή.

Μη εκπιπτόμενες δαπάνες

41

- Δεν εκπίπτουν:
  - η) το τεκμαρτό μίσθωμα (άρθρου 39 παρ.2 ΚΦΕ) σε περίπτωση ιδιόχρησης κατά το μέτρο που υπερβαίνει το 3% επί της αντικειμενικής αξίας του ακινήτου,

Μη εκπιπτόμενες δαπάνες

42

- Δεν εκπίπτουν:
  - θ) οι δαπάνες για την οργάνωση και διεξαγωγή ενημερωτικών ημερίδων και συναντήσεων που αφορούν στη σίτιση και διαμονή πελατών ή εργαζομένων της κατά το μέτρο που υπερβαίνουν το ποσό των 300 ευρώ ανά συμμετέχοντα και κατά το μέτρο που η συνολική ετήσια δαπάνη υπερβαίνει το 0,5% επί του ετήσιου ακαθάριστου εισοδήματος της επιχείρησης,

Μη εκπιπτόμενες δαπάνες

43

- Δεν εκπίπτουν:
  - ι) οι δαπάνες για τη διεξαγωγή εορταστικών εκδηλώσεων, σίτισης και διαμονής φιλοξενούμενων προσώπων κατά το μέτρο που υπερβαίνουν το ποσό των 300 ευρώ ανά συμμετέχοντα και κατά το μέτρο που η συνολική ετήσια δαπάνη υπερβαίνει το 0,5% επί του ετήσιου ακαθάριστου εισοδήματος της επιχείρησης,

Μη εκπιπόμενες δαπάνες

44

- Δεν εκπίπτουν:
  - ια) οι δαπάνες ψυχαγωγίας.
    - ❖ Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση που η επιχειρηματική δραστηριότητα του φορολογούμενου έχει ως κύριο αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών ψυχαγωγίας και οι δαπάνες αυτές πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της δραστηριότητας αυτής,
  - ιβ) προσωπικές καταναλωτικές δαπάνες και

Μη εκπιπτόμενες δαπάνες

45

- Δεν εκπίπτουν:
  - ιγ) το σύνολο των δαπανών που καταβάλλονται προς φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα που είναι φορολογικός κάτοικος σε κράτος μη συνεργάσιμο ή που υπόκειται σε προνομιακό φορολογικό καθεστώς, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 65 του Κ.Φ.Ε., εκτός εάν ο φορολογούμενος αποδείξει ότι οι δαπάνες αυτές αφορούν πραγματικές και συνήθεις συναλλαγές και δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη μεταφορά κερδών ή εισοδημάτων ή κεφαλαίων με σκοπό τη φοροαποφυγή ή τη φοροδιαφυγή.
  - ❖ Η διάταξη αυτή δεν αποκλείει την έκπτωση των δαπανών που καταβάλλονται προς φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα που είναι φορολογικός κάτοικος σε κράτος - μέλος της Ε.Ε. ή του Ε.Ο.Χ., εφόσον υπάρχει η νομική βάση για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ της Ελλάδας και αυτού του κράτους - μέλους.

Αποσβέσεις

46

- Ο υπολογισμός των αποσβέσεων είναι υποχρεωτικός και γίνεται σε ετήσια βάση.
- Δεν επιτρέπεται η μεταφορά αποσβενόμενων ποσών μεταξύ οικονομικών χρήσεων.
- Η απόσβεση ενός πάγιου περιουσιακού στοιχείου αρχίζει από τον επόμενο μήνα, εντός του οποίου χρησιμοποιείται από τον φορολογούμενο.
- Εξοπλισμός Η/Υ και λογισμικό : 20% (άρθρο 24 Ν.4172/2013).

Επισφαλείς απαιτήσεις

47

- Τροποποιήθηκαν οι προϋποθέσεις για τη δημιουργία προβλέψεων για την απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων και τη διαγραφή τους (άρθρο 26 Ν.4172/2013).

Επισφαλείς απαιτήσεις

48

- Τα σχετικά ποσά των προβλέψεων εκπίπτουν:
  - α) για ανείσπρακτες ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις μέχρι το ποσό των € 1.000 για διάστημα άνω των 12 μηνών, ο φορολογούμενος δύναται να σχηματίσει **πρόβλεψη** επισφαλών απαιτήσεων σε ποσοστό **100%** της εν λόγω απαίτησης,

Επισφαλείς απαιτήσεις

49

- για ανείσπρακτες ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις άνω του ποσού των € 1.000 για διάστημα άνω των 12 μηνών, ο φορολογούμενος δύναται να σχηματίσει πρόβλεψη επισφαλών απαιτήσεων σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα:

Χρόνος υπερημερίας (σε μήνες)	Προβλέψεις (σε ποσοστό %)
>12	50
>18	75
>24	100

Επισφαλείς απαιτήσεις

50

- Η πρόβλεψη επισφαλών απαιτήσεων ανακτάται άμεσα με τη μεταφορά της πρόβλεψης στα κέρδη της επιχείρησης, εφόσον η απαίτηση (άρθρο 26 παρ.3 Ν.4172/2013):
  - Καταστεί εισπράξιμη,
  - διαγραφεί.

Επισφαλείς απαιτήσεις

51

- Απαίτηση δύναται για φορολογικούς λόγους να διαγραφεί για φορολογικούς σκοπούς εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις (άρθρο 26 παρ.4 Ν.4172/2013):
  - Έχει προηγουμένως εγγραφεί ποσό που αντιστοιχεί στην οφειλή ως έσοδο,
  - Έχει προηγουμένως διαγραφεί από τα βιβλία του φορολογούμενου,
  - Έχουν αναληφθεί όλες οι εκ του νόμου ενέργειες για την είσπραξη της απαίτησης.

Παρακράτηση φόρου επί αμοιβών

52

- Επί των πληρωμών σε δικηγορικές εταιρείες για τις παρασχεθείσες υπηρεσίες δεν γίνεται πλέον παρακράτηση (άρθρα 62-64 Ν.4172/2013).
- Καταργήθηκε η παρακράτηση ποσοστού 20% υπό την προϋπόθεση της υπέρβασης του ποσού των 300 €.

Παρακράτηση φόρου

53

- Οι φορείς γενικής κυβέρνησης κατά την προμήθεια κάθε είδους αγαθών ή υπηρεσιών από νομικά πρόσωπα, υποχρεούνται, κατά την καταβολή ή την έκδοση της σχετικής εντολής πληρωμής της αξίας αυτών, να παρακρατούν φόρο εισοδήματος, ο οποίος υπολογίζεται στο καθαρό ποσό της αξίας των υπηρεσιών με συντελεστή 8%.

Προκαταβολή φόρου σε αμοιβές δικηγόρων

- Στις αμοιβές που λαμβάνουν δικηγόροι οφείλεται **προκαταβολή φόρου 15%** (άρθρο 69 παρ.5.α του Ν.4172/2013).
- Δεν υπολογίζεται προκαταβλητέος φόρος επί των αμοιβών για παραστάσεις, καθώς και για κάθε άλλη νομική υπηρεσία που παρέχουν δικηγόροι οι οποίοι συνδέονται με τον εντολέα τους με σύμβαση έμμισθης εντολής και αμείβονται με πάγια αντιμισθία (άρθρο 69 παρ.5.α του Ν.4172/2013).
- Δεν υπολογίζεται και δεν αποδίδεται προκαταβλητέος φόρος στις περιπτώσεις που ενεργείται παρακράτηση φόρου, σύμφωνα με τις διατάξεις της περίπτωσης δ` της παραγράφου 1 του άρθρου 64 (άρθρο 69 παρ.5.β του Ν.4172/2013).

Προκαταβολή φόρου σε αμοιβές δικηγόρων

55

- Αν με την έγγραφη συμφωνία περί αμοιβής για την παροχή των δικηγορικών υπηρεσιών η αμοιβή ή το ύψος της συναρτάται με το αποτέλεσμα των δικηγορικών υπηρεσιών ή της δίκης, κατά την απόδοση του προκαταβλητέου φόρου υποβάλλονται και τα στοιχεία που αποδεικνύουν το ύψος της αμοιβής, όπως ειδικότερα καθορίζεται με την απόφαση του Υπουργού Οικονομικών (άρθρο 69 παρ.5.δ του Ν.4172/2013).

Παρακράτηση φόρου σε μερίσματα που διανέμουν οι Σύλλογοι

56

- Κάθε δικηγορικός σύλλογος ή ταμείο συνεργασίας ή διανεμητικός λογαριασμός οποιασδήποτε νομικής μορφής υποχρεούται να παρακρατεί φόρο εισοδήματος με συντελεστή **15% επί οποιουδήποτε ποσού καταβάλλει ως μέρισμα σε δικηγόρο** (άρθρο 69 παρ.5.γ του Ν.4172/2013).

Σύγκριση
Ν.2238/1994 και
Ν.4172/2013

Χρόνος κτήσης του εισοδήματος (Σύγκριση παλαιού και νέου ΚΦΕ)

58

άρθρο 28 παρ.4 περ.α΄ Ν.2238/1994 Διαφορετική αντιμετώπιση των εταιρειών αναλόγως εάν τηρούν απλογραφικά ή διπλογραφικά	άρθρο 8 παρ.4 του Ν.4172/2013- Ενιαία αντιμετώπιση ανεξαρτήτως είδους τηρούμενων βιβλίων
Για επιχειρήσεις που τηρούν <u>απλογραφικά βιβλία</u> , ως χρόνος κτήσης του εισοδήματος θεωρείται η ημερομηνία, στην οποία έκλεισε η διαχείριση	Χρόνος κτήσης του εισοδήματος θεωρείται ο χρόνος που ο δικαιούχος απέκτησε το δικαίωμα είσπραξης του.
Ασάφεια !	Χρόνος κτήσης του εισοδήματος θεωρείται ο χρόνος που ο δικαιούχος απέκτησε το δικαίωμα είσπραξης του.

Παρακράτηση (Σύγκριση παλαιού και νέου ΚΦΕ)

59

άρθρο 58 Ν.2238/1994

Επί των ακαθαρίστων αμοιβών που καταβάλλονται στα πρόσωπα που προσφέρουν υπηρεσίες ελευθερίων επαγγελμάτων παρακρατείται **ποσοστό 20% και εφόσον η συναλλαγή υπερβαίνει τα 300 €.**

άρθρα 62-64 Ν.4172/2013

Επί των πληρωμών για δικηγορικές υπηρεσίες που παρέχονται από δικηγορικές εταιρείες δεν γίνεται πλέον παρακράτηση .

ΦΠΑ

Υπαγωγή δικηγορικών υπηρεσιών σε ΦΠΑ

61

- Μετά την αντικατάσταση του άρθρου 22 παρ.1 περ.ε' του Κ.Φ.Π.Α. με τη διάταξη του άρθρου 62 παρ.3 του Ν.3842/2010, καταργήθηκε από 01-07-2010 η απαλλαγή των δικηγορικών υπηρεσιών από ΦΠΑ και πλέον υπάγονται στο κανονικό καθεστώς ΦΠΑ.

Τόπος παροχής υπηρεσιών (άρθρο 14 παρ.2 ΚΦΠΑ)

62

Γενικός κανόνας περί καθορισμού του τόπου παροχής υπηρεσιών (άρθρο 14 παρ.2 ΚΦΠΑ)

Πρέπει να διακρίνουμε αναλόγως εάν οι υπηρεσίες παρέχονται:

- προς υποκείμενο στον φόρο πρόσωπο, που ενεργεί με την ιδιότητα αυτή,
  - προς μη υποκείμενο στο φόρο πρόσωπο
-
- ❖ Με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων:
    - βλ. άρθρο 14 παρ.4 υπηρεσίες που παρέχονται από δικηγόρους προς μη υποκείμενους στο φόρο εγκατεστημένους εκτός Κοινότητας,
    - άρθρο 14 παρ.4 υπηρεσίες σχετικές με ακίνητα.
    - Άρθρο 14 παρ.5 χρήση και εκμετάλλευση στην Ελλάδα

Τόπος παροχής υπηρεσιών (άρθρο 14 παρ.2 ΚΦΠΑ)

63

Γενικός κανόνας (άρθρο 14 παρ.2 ΚΦΠΑ)

- α) Ο τόπος παροχής υπηρεσιών προς υποκείμενο στον φόρο πρόσωπο, που ενεργεί με την ιδιότητα αυτή, είναι ο τόπος όπου το εν λόγω πρόσωπο (λήπτης) έχει την έδρα της οικονομικής του δραστηριότητας (η μόνιμη εγκατάσταση του ή ελλείπει τέτοιας έδρας ή μόνιμης εγκατάστασης, ως τόπος παροχής υπηρεσιών θεωρείται ο τόπος της μόνιμης κατοικίας ή της συνήθους διαμονής του υποκείμενου στον φόρο στον οποίο παρέχονται οι υπηρεσίες).

Τόπος παροχής υπηρεσιών (άρθρο 14 παρ.2 ΚΦΠΑ)

64

- β) Ο τόπος παροχής υπηρεσιών **προς μη υποκείμενο στον φόρο πρόσωπο** είναι ο τόπος της έδρας της οικονομικής δραστηριότητας του παρέχοντος τις υπηρεσίες.
- Ωστόσο, εάν οι υπηρεσίες αυτές παρέχονται από μόνιμη εγκατάσταση του παρέχοντος που βρίσκεται σε τόπο διαφορετικό από τον τόπο της έδρας της οικονομικής του δραστηριότητας, ως τόπος παροχής των υπηρεσιών αυτών θεωρείται ο τόπος όπου βρίσκεται η μόνιμη αυτή εγκατάσταση.
- Ελλείψει τέτοιας έδρας ή μόνιμης εγκατάστασης, ως Τόπος παροχής υπηρεσιών θεωρείται ο τόπος της μόνιμης κατοικίας ή της συνήθους διαμονής του παρέχοντος.

Τόπος παροχής υπηρεσιών (άρθρο 14 παρ.2 ΚΦΠΑ)

65

Λήπτης των υπηρεσιών	Τόπος παροχής υπηρεσιών (άρθρο 14 παρ.2 ΚΦΠΑ)
Υποκείμενο στον φόρο πρόσωπο, που ενεργεί με την ιδιότητα αυτή	Ο τόπος όπου το πρόσωπο, στον οποίο παρέχονται οι υπηρεσίες, έχει την έδρα της οικονομικής του δραστηριότητας (ή τη μόνιμη εγκατάσταση του ή τον τόπο της μόνιμης κατοικίας ή της συνήθους διαμονής του υποκείμενου στον φόρο).
Μη υποκείμενος στο φόρο πρόσωπο	Ο τόπος της έδρας της οικονομικής δραστηριότητας του παρέχοντος τις υπηρεσίες.

Υποκείμενος στο φόρο:

- Να ενεργεί με την ιδιότητά του ως υποκείμενος στο φόρο
- Ακόμα και αν ενεργεί πράξεις που δεν του δίνουν δικαίωμα έκπτωσης (π.χ. ασφαλιστικές, ιατροί)
- Τα μη υποκείμενα στο φόρο νομικά πρόσωπα που λαμβάνουν υπηρεσίες (π.χ. ΝΠΔΔ), θεωρούνται για την εφαρμογή του συγκεκριμένου άρθρου ως υποκείμενα στο φόρο, εφόσον έχουν λάβει ΑΦΜ/ΦΠΑ λόγω των ενδοκοινοτικών αποκτήσεών τους και παρέχουν αυτόν στον πάροχο των υπηρεσιών.

Τόπος παροχής υπηρεσιών
(άρθρο 14 παρ. 2 ΚΦΠΑ)

67

- Έδρα οικονομικής δραστηριότητας: ο τόπος όπου ασκούνται τα καθήκοντα της κεντρικής διοίκησης της επιχείρησης. Ειδικότερα λαμβάνονται υπόψη ο τόπος όπου λαμβάνονται οι βασικές αποφάσεις σχετικά με τη γενική διαχείριση της επιχείρησης, ο τόπος της καταστατικής έδρας της και ο τόπος συνεδρίασης της διεύθυνσης (άρθρο 10 Καν. 282/2011).
- Μία απλή ταχυδρομική διεύθυνση (π.χ. PO Box) δεν μπορεί να καθορίζει την έδρα της οικονομικής δραστηριότητας.

Τόπος παροχής υπηρεσιών
(άρθρο 14 παρ.2 ΚΦΠΑ)

68

- Μόνιμη εγκατάσταση: νοείται κάθε εγκατάσταση, εκτός της έδρας της οικονομικής δραστηριότητας, η οποία χαρακτηρίζεται από επαρκή βαθμό μονιμότητας και κατάλληλη υποδομή σε ανθρώπινους και τεχνικούς πόρους, που της επιτρέπουν να λαμβάνει και να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες που παρέχονται για την κάλυψη των αναγκών της εν λόγω εγκατάστασης - σε περίπτωση λήψης υπηρεσιών - ή που της επιτρέπουν να εκτελεί τις υπηρεσίες τις οποίες παρέχει - σε περίπτωση παροχής υπηρεσιών (άρθρο 11 Καν. 282/2011).
- Η ύπαρξη ΑΦΜ/ΦΠΑ δεν αρκεί για να στοιχειοθετήσει την ύπαρξη μόνιμης εγκατάστασης.

- **Η εφαρμογή των κανόνων του αρ. 14 παρ. 2 Ν. 2859/2000 είναι υποχρεωτική**

Δηλαδή η υπηρεσία φορολογείται στο κράτος που είναι εγκατεστημένος ο λήπτης, ακόμα και αν ο τελευταίος έχει λάβει στην Ελλάδα ΑΦΜ/ΦΠΑ μέσω φορολογικού αντιπροσώπου για ορισμένες παραδόσεις αγαθών που διενεργεί στη χώρα.

Τόπος παροχής υπηρεσιών (άρθρο 14 παρ.2 ΚΦΠΑ)

70

Γενικές Παρατηρήσεις

- **«Γνωρίζω τον πελάτη μου»:** άρα θα πρέπει να καθοριστούν διαδικασίες αναγνώρισης (οι Κοινοτικοί θα πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι στο VIES, δυσκολία ανακύπτει για τους μη Κοινοτικούς)
- Η ευθύνη για τον προσδιορισμό του τόπου φορολογίας είναι του εκδότη του στοιχείου.
- Εκπληρώνω επιπλέον φορολογικές υποχρεώσεις: Ανακεφαλαιωτικός Πίνακας για τις υπηρεσίες, εφόσον παρέχονται σε Κοινοτικούς υποκείμενους στο φόρο
- Προσοχή στις αλλαγές (συνδέονται στενά με τον Ανακεφαλαιωτικό). Δεν περιλαμβάνονται στον Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα οι υπηρεσίες που απαλλάσσονται στο κράτος εγκατάστασης του λήπτη σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους αυτού. Αυτό ισχύει τόσο για τις παροχές υπηρεσιών όσο και για τις λήψεις υπηρεσιών.

Εξαίρεση: τόπος παροχής υπηρεσιών
σε εγκατεστημένους εκτός Κοινότητας
(άρθρο 14 παρ.14)

71

- Ο τόπος παροχής ορισμένων υπηρεσιών δεν είναι το εσωτερικό της χώρας στην περίπτωση που παρέχονται από υποκείμενο στον φόρο που έχει την έδρα της επιχείρησής του στο εσωτερικό της χώρας ή διαθέτει μόνιμη εγκατάσταση στο εσωτερικό της χώρας από την οποία παρέχεται η υπηρεσία ή, ελλείψει τέτοιας έδρας ή μόνιμης εγκατάστασης, έχει τη μόνιμη κατοικία ή τη συνήθη διαμονή του στο εσωτερικό της χώρας και **ο λήπτης είναι μη υποκείμενο στον φόρο πρόσωπο ο οποίος είναι εγκατεστημένος ή έχει τη μόνιμη κατοικία ή τη συνήθη διαμονή του εκτός Κοινότητας** (άρθρο 14 παρ.14 Κ.Φ.Π.Α.).

Τόπος παροχής υπηρεσιών (άρθρο 14 παρ.14)

72

- **Παροχή υπηρεσιών από** συμβούλους, μηχανικούς, γραφεία μελετών, **δικηγόρους**, λογιστές και άλλες παρόμοιες υπηρεσίες, καθώς και επεξεργασία δεδομένων και παροχή πληροφοριών (άρθρο 14 παρ.14 περ.γ' Κ.Φ.Π.Α.).

Τόπος παροχής υπηρεσιών

73

Παροχή υπηρεσιών σε μη υποκείμενους σε φόρο	Τόπος παροχής υπηρεσιών	ΦΠΑ
Γενικός κανόνας (άρθρο 14 παρ.1 ΚΦΠΑ)	Ο τόπος της έδρας της οικονομικής δραστηριότητας του παρέχοντος τις υπηρεσίες	Ελληνικός ΦΠΑ
<u>Εξαίρεση</u> : παροχή υπηρεσιών από δικηγόρους (άρθρο 14 παρ.14 περ.γ' ΚΦΠΑ)	Δεν είναι το εσωτερικό της χώρας, στην περίπτωση που ο <u>λήπτης των υπηρεσιών είναι εγκατεστημένος ή έχει την μόνιμη κατοικία ή τη συνήθη διαμονή του εκτός Κοινότητας</u>	Όχι ΦΠΑ

Τόπος παροχής δικηγορικών υπηρεσιών

74

Λήπτης υπηρεσιών - Υποκείμενος στο φόρο	ΦΠΑ
Εταιρεία εγκατεστημένη στην Ελλάδα	Ελληνικός ΦΠΑ
Εταιρεία εγκατεστημένη στην ΕΕ	Όχι ελληνικός ΦΠΑ (οφείλεται ΦΠΑ από το λήπτη των υπηρεσιών στη χώρα εγκατάστασής του) (άρθρο 14 παρ.2 α') ❖ εκτός εάν διαπίστωση ότι ο πελάτης δεν είναι ενταγμένος στο VIES, οπότε χρεώνουμε ΦΠΑ
Εταιρεία εγκατεστημένη σε τρίτη χώρα	Όχι ελληνικός ΦΠΑ (άρθρο 14 παρ.2 α') ❖ εκτός εάν ισχύει η εξαίρεση, όπου η χρήση και εκμετάλλευση των δικηγορικών υπηρεσιών γίνεται στην Ελλάδα (άρθρο 14 παρ.15) , οπότε χρεώνουμε ΦΠΑ

Τόπος παροχής δικηγορικών υπηρεσιών

75

Λήπτης υπηρεσιών - Μη υποκείμενος στο φόρο	ΦΠΑ
Φυσικό πρόσωπο – κάτοικος ΕΕ	Ελληνικό ΦΠΑ (τόπος φορολόγησης, ο τόπος εγκατάστασης του παρέχοντος την υπηρεσία) (γενικός κανόνας άρθρου 14 παρ.2 β')
Φυσικό πρόσωπο - εγκατεστημένο εκτός Κοινότητας (τρίτης χώρας)	Όχι ελληνικός ΦΠΑ (τόπος παροχής υπηρεσιών δεν είναι το εσωτερικό της χώρας) (εξαίρεση από τον γενικό κανόνα για δικηγορικές υπηρεσίες σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ.14 γ') ❖ εκτός εάν η χρησιμοποίηση και εκμετάλλευση των δικηγορικών υπηρεσιών γίνεται στην Ελλάδα (άρθρο 14 παρ.15)

Τόπος παροχής υπηρεσιών (άρθρο 14 παρ.15)

76

- Με σκοπό την αποφυγή στρεβλώσεων του ανταγωνισμού, για τις υπηρεσίες για τις οποίες ο τόπος παροχής είναι εκτός Κοινότητας σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 2, 12 και 14, **ο τόπος είναι το εσωτερικό της χώρας, στην περίπτωση που η χρήση και εκμετάλλευση των υπηρεσιών αυτών πραγματοποιείται στο εσωτερικό της χώρας** (άρθρο 14 παρ.15 ΚΦΠΑ).

Τόπος παροχής υπηρεσιών (άρθρο 14 παρ.15)

77

- Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών ορίζονται τα κριτήρια, με βάση τα οποία θεωρείται ότι για τις υπηρεσίες που καλύπτονται από την παράγραφο 15 η **χρήση και εκμετάλλευση πραγματοποιείται στο εσωτερικό της χώρας** και ρυθμίζεται κάθε διαδικαστικό θέμα και λεπτομέρεια για την εφαρμογή του άρθρου αυτού (άρθρο 14 παρ.16 Κ.Φ.Π.Α.).

Τόπος παροχής υπηρεσιών (άρθρο 14 παρ.15)

78

- ΝΣΚ 199/2011 (έγινε αποδεικτική από Υπ.Οικ.):
  - Η παρ.15 του άρθρου 14 του ΚΦΠΑ πρέπει να θεωρείται ενεργή ανεξάρτητα αν δεν έχει εκδοθεί η προβλεπόμενη από την παράγραφο 16 του ίδιου άρθρου κανονιστική απόφαση για τον προσδιορισμό των κριτηρίων εφαρμογής και επομένως τυγχάνει εφαρμοστέα.

Τόπος παροχής υπηρεσιών (άρθρο 14 παρ.15)

- ΝΣΚ 199/2011 (έγινε αποδεικτική από Υπ.Οικ.):
  - Δεν τίθεται ζήτημα απευθείας εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 59 α' της Οδηγίας 2008/08/ΕΚ στην ελληνική έννομη τάξη, λόγω του προδήλως προαιρετικού της χαρακτήρα ως προς την εφαρμογή της από τα κράτη μέλη, ο οποίος εκφράζεται από τον κοινοτικό νομοθέτη από τη χρήση του ρήματος «μπορούν».
  - Είναι επιτρεπτή στο πλαίσιο του κοινοτικού δικαίου η μη άμεση υποχρεωτικότητα, καθώς και η εκ μέρους των κρατών μελών παράλειψη μεταφοράς στην εσωτερική έννομη τάξη τους οδηγιών ή διατάξεων αυτών, για τις οποίες ο κοινοτικός νομοθέτης έχει εκφράσει τη βούλησή του σχετικά με την προαιρετικότητα εφαρμογής τους.

Τόπος παροχής υπηρεσιών (άρθρο 14 παρ.15)

- Σύμφωνα με την Επιτροπή: “it may be that the rule on effective use and enjoyment is optional but that does not leave Member States free to apply the rule in any way which they like... Any Member State which avails of the option to shift the place of supply of services in order to reflect where the effective use and enjoyment takes place will need to assess the use of the services targeted based on certain criteria. If the rule on effective use and enjoyment is used, this impacts on businesses which will however be unable to comply if no clear criteria are set. The need for legal certainty would certainly require those Member States which use this rule to set out the criteria used for assessing the place of effective use and enjoyment. It is not in all instances clear from the information provided by Member States which criteria are actually used, if any. While the final decision may depend upon facts, there is nevertheless a need to know which are the elements that will lead the tax administration to conclude that a service is in fact used and enjoyed within the Community. **Using the rule of effective use and enjoyment without setting any criteria must therefore be seen as lacking**” [VAT Committee Working Paper No 633, 1st September 2].

Τόπος παροχής υπηρεσιών (άρθρο 14 παρ.2)

- Ατομική λύση: η παροχή υπηρεσιών δικηγορικής εταιρείας προς αμερικάνικη εταιρεία (έδρα σε Τρίτη χώρα) που πραγματοποιούνται στην Ελλάδα (εκπροσώπηση σε δικαστήριο στην Αθήνα), δεν φορολογούνται στην Ελλάδα σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ.2 περ.α' ΚΦΠΑ (φορολόγηση των υπηρεσιών προς υποκείμενο στο φόρο κατά κανόνα στον τόπο εγκατάστασης του λήπτη).
- Αναγραφή στο ΤΠΥ της ένδειξης «ο φόρος οφείλεται εκτός Ελλάδος».

Τόπος παροχής υπηρεσιών από δικηγόρους

82

Τόπος παροχής υπηρεσιών – Τόπος φορολόγησης	
Εκτός Κοινότητας	<u>Γενική ρύθμιση- Ο κανόνας</u> : ο λήπτης είναι μη υποκείμενο στο φόρο πρόσωπο ο οποίος είναι εγκατεστημένος ή έχει τη μόνιμη κατοικία ή τη συνήθη διαμονή του εκτός Κοινότητας (άρθρο 14 παρ.14 Κ.Φ.Π.Α.)
Το εσωτερικό της χώρας (Ελλάδα)	<u>Εξαίρεση από τη γενική ρύθμιση</u> : όταν η χρήση και εκμετάλλευση των υπηρεσιών πραγματοποιείται στο εσωτερικό της χώρας, εν προκειμένω στην Ελλάδα (άρθρο 14 παρ.15 Κ.Φ.Π.Α.). [Τα ΤΠΥ επιβαρύνονται με ελληνικό ΦΠΑ].

Υπηρεσίες σχετικές με ακίνητα

83

- Ο τόπος παροχής υπηρεσιών σχετικών με ακίνητα:
  - α) Είναι το εσωτερικό της χώρας, εφόσον αφορούν ακίνητο το οποίο βρίσκεται στο εσωτερικό της χώρας.
  - β) Δεν είναι το εσωτερικό της χώρας, εφόσον αφορούν ακίνητο το οποίο δεν βρίσκεται στο εσωτερικό της χώρας.

Υπηρεσίες σχετικές με ακίνητα

84

- Υπηρεσίες σχετικές με ακίνητο και κείται στην Ελλάδα φορολογούνται στην Ελλάδα (άρθρο 14 παρ.4 περ. α' ΚΦΠΑ).
- Μετά την κατάργηση της απαλλαγής των δικηγορικών υπηρεσιών από ΦΠΑ (το 2010), δημιουργήθηκε το ζήτημα ποιες δικηγορικές υπηρεσίες θεωρούνται ως συνδεόμενες με ακίνητα (π.χ. σύνταξη συμβολαίων αγοραπωλησίας ακινήτων, έλεγχος τίτλων, παράσταση σε δικαστήριο για διαφορές επί ακινήτων κλπ).

Υπηρεσίες σχετικές με ακίνητα

85

- ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 1042/2013 του ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 7ης Οκτωβρίου 2013 για την τροποποίηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 282/2011 όσον αφορά τον τόπο παροχής υπηρεσιών.

Υπηρεσίες σχετικές με ακίνητα

86

Παροχή υπηρεσιών συναφών προς ακίνητο (άρθρο 31^α)

1. Οι υπηρεσίες που είναι συναφείς προς ακίνητα, όπως αναφέρεται στο άρθρο 47 της οδηγίας 2006/112/ΕΚ, περιλαμβάνουν μόνον εκείνες τις **υπηρεσίες που έχουν επαρκώς άμεση σύνδεση με τα εν λόγω ακίνητα**. Οι υπηρεσίες θεωρούνται ότι έχουν επαρκώς άμεση σύνδεση με τα ακίνητα στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- α) όταν προκύπτουν από ακίνητο και αυτό το ακίνητο αποτελεί συστατικό στοιχείο της υπηρεσίας και κεντρικό και ουσιαστικό στοιχείο για τις παρεχόμενες υπηρεσίες·
- β) όταν παρέχονται ή προορίζονται για ακίνητο και έχουν ως αντικείμενο τη νομική ή φυσική μεταβολή του εν λόγω ακινήτου.

Υπηρεσίες σχετικές με ακίνητα

87

Καλύπτει τις νομικές υπηρεσίες τις σχετικές με (άρθρο 31^{α'} περ. ιζ'):

- τη μεταβίβαση τίτλων επί ακινήτων,
- τη σύσταση ή μεταβίβαση ορισμένων δικαιωμάτων σε ακίνητα ή εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί ακινήτων (ανεξαρτήτως του αν αυτά αντιμετωπίζονται ή όχι ως ενσώματα αγαθά),
- όπως οι συμβολαιογραφικές εργασίες ή
- την κατάρτιση συμβολαίου για πώληση ή αγορά ακινήτου,
- ❖ ακόμη και αν η σχετική συναλλαγή που συνεπάγεται τη νομική μεταβολή του ακινήτου δεν υλοποιείται.

Υπηρεσίες σχετικές με ακίνητα

- Δεν καλύπτει τις νομικές υπηρεσίες τις σχετικές με (άρθρο 31^α, παρ.2, στ. η'):
- τις νομικές υπηρεσίες (εκτός από εκείνες που καλύπτονται από την παράγραφο 2 στοιχείο ιζ'), που συνδέονται με συμβάσεις, συμπεριλαμβανομένων των συμβουλών που παρέχονται σχετικά με
  - τους όρους μιας σύμβασης για τη μεταβίβαση ακινήτου,
  - την εκτέλεση μιας τέτοιας σύμβασης,
  - ή την απόδειξη της ύπαρξης μιας τέτοιας σύμβασης, όταν οι υπηρεσίες αυτές δεν αφορούν ειδικά τη μεταβίβαση τίτλων επί ακινήτων.

Δαπάνες δικηγόρων με δικαίωμα έκπτωσης ΦΠΑ

89

- Λογαριασμοί, όπως για ηλεκτρικό ρεύμα, ύδρευση κλπ.
- Αναλώσιμα υλικά και γραφική ύλη
- Αγορά βιβλίων
- Αμοιβές τρίτων, όπως δικαστικών επιμελητών, λογιστών, συναδέλφων δικηγόρων

Δαπάνες δικηγόρων απαλλασσόμενες από τον ΦΠΑ

90

- Κρατήσεις Δικηγορικού Συλλόγου (και λοιπών τρίτων) από γραμμάτια προκαταβολής (12% ή 35%),
- μίσθωμα επαγγελματικής στέγης,
- έξοδα ΕΛ.ΤΑ.,
- συνδρομή Δικηγορικού Συλλόγου,
- μισθοδοσία και εισφορές προσωπικού,

Είσπραξη προκαταβολής

91

- Σε περίπτωση είσπραξης προκαταβολής που καταβάλλεται από τον λήπτη υπηρεσιών που είναι υποκείμενο σε φόρο πρόσωπο εγκατεστημένο εντός ΕΕ, πρέπει να εκδώσω ειδικό στοιχείο για σκοπούς ΦΠΑ (ΠΟΛ 1002/2010), καθώς γεννάται η υποχρέωση του λήπτη για απόδοση του φόρου (άρθρο 16 ΚΦΠΑ).

Είσπραξη προκαταβολής

92

- Κατ' εξαίρεση, ο φόρος γίνεται απαιτητός: ...
δ) κατά το χρόνο είσπραξης της προκαταβολής που πραγματοποιείται πριν ... την ολοκλήρωση της παροχής των υπηρεσιών οι οποίες φορολογούνται στον τόπο εγκατάστασης του λήπτη, σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ.2, περ.α' ΚΦΠΑ (άρθρο 16 παρ.2 ΚΦΠΑ).

Φορολογική βάση

93

- Βάση επιβολής του ΦΠΑ είναι η αμοιβή για την παροχή νομικών υπηρεσιών (άρθρο 19 παρ.1 ΚΦΠΑ).
- Εάν χρεώνονται και έξοδα που γίνονται για λογαριασμό του εντολέα, ο ΦΠΑ επιβάλλεται και επί των εξόδων αυτών (άρθρο 19 παρ.4 α' ΚΦΠΑ).
- Βλ. και πολ.1100/2010: σε ΦΠΑ υπάγεται και το συνολικό ποσό που καταβάλλεται ως προείσπραξη στους δικηγορικούς Συλλόγους, περιλαμβανομένων κρατήσεων και εισφορών – αποδίδεται στη συνέχεια στο Δημόσιο με την υποβολή περιοδικής δήλωσης ΦΠΑ.

Μηχανισμός έκπτωσης ΦΠΑ

94

- Για σκοπούς ΦΠΑ:
  - Δικαίωμα έκπτωσης του ΦΠΑ των δαπανών που σχετίζονται με την άσκηση του επαγγέλματος και καταχωρούνται στα βιβλία – συμψηφίζεται με το ΦΠΑ των εσόδων.
  - Δεν υπάρχει δικαίωμα έκπτωσης του ΦΠΑ που καταβάλλεται για αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών σύμφωνα με το άρθρο 30 παρ.4 ΚΦΠΑ (π.χ. δαπάνες δεξιώσεων, ψυχαγωγίας και φιλοξενίας, δαπάνες αγοράς, εισαγωγής και ενδοκοινοτικής απόκτησης ΙΧ μέχρι 9 θέσεων, κλπ).

Μηχανισμός έκπτωσης ΦΠΑ

95

- Για σκοπούς φορολογίας εισοδήματος: εκπίπτει ως δαπάνη το ποσό της επαγγελματικής δαπάνης χωρίς τον αναλογούντα ΦΠΑ. [εξαίρεση ίσχυε στην περίπτωση όπου δεν υπήρχε δικαίωμα έκπτωσης ΦΠΑ σύμφωνα με το άρθρο 30 παρ.4, όπου εξέπιπτε ως έξοδο το συνολικό ποσό της δαπάνης συν το ΦΠΑ – πλέον δεν είναι δυνατή].

Δηλώσεις ΦΠΑ

96

- Σε περίπτωση τήρησης απλογραφικών βιβλίων:
- Η περιοδική δήλωση υποβάλλεται κάθε τρίμηνο (βλ. και πολ.1129/2013)
- έως την 20η ημέρα του επόμενου μήνα από τη λήξη του τριμήνου, εφόσον προκύπτει χρεωστικό υπόλοιπο,
- έως την τελευταία ημέρα του επόμενου μήνα από τη λήξη του τριμήνου, εφόσον προκύπτει μηδενικό ή πιστωτικό υπόλοιπο.

Δηλώσεις ΦΠΑ

97

- Η περιοδική δήλωση υποβάλλεται ηλεκτρονικά έως τις προαναφερόμενες καταληκτικές ημερομηνίες.
- Η πληρωμή του φόρου πρέπει να πραγματοποιηθεί είτε ηλεκτρονικά είτε σε τράπεζα έως τις προαναφερόμενες καταληκτικές ημερομηνίες

Δηλώσεις ΦΠΑ

98

- Σε περίπτωση τήρησης διπλογραφικών βιβλίων:
- Η περιοδική δήλωση υποβάλλεται κάθε μήνα (βλ. και πολ.1129/2013)
- έως την 20η ημέρα του επόμενου μήνα από τη λήξη του μήνα, εφόσον προκύπτει χρεωστικό υπόλοιπο,
- έως την τελευταία ημέρα του επόμενου μήνα από τη λήξη του μήνα, στον οποίο αφορά η δήλωση, εφόσον προκύπτει μηδενικό ή πιστωτικό υπόλοιπο.

Δηλώσεις ΦΠΑ

99

- Σε περίπτωση τήρησης απλογραφικών βιβλίων, η εκκαθαριστική δήλωση υποβάλλεται έως την 25η ημέρα του 2^{ου} μήνα που ακολουθεί τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου (δηλ. έως την 25^η Φεβρουαρίου του επόμενου έτους).
- Σε περίπτωση τήρησης διπλογραφικών βιβλίων, η εκκαθαριστική δήλωση υποβάλλεται έως την 10η ημέρα του 5^{ου} μήνα που ακολουθεί τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου (δηλ. έως την 10^η Μαΐου ή την 10^η Νοεμβρίου του επόμενου έτους αναλόγως εάν η χρήση ολοκληρώνεται την 31.12. ή την 30.6).

Ανακεφαλαιωτικοί πίνακες ενδοκοινοτικών συναλλαγών

100

- Για την πραγματοποίηση ενδοκοινοτικών συναλλαγών απαιτείται η εγγραφή στο σύστημα VIES μέσω της υποβολής δήλωσης μεταβολής (Έντυπο M2) στο τμήμα Μητρώου της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. εντός τριάντα ημερών από την πραγματοποίηση της πρώτης πράξης (πολ.1127/2009).

Ανακεφαλαιωτικοί πίνακες ενδοκοινοτικών συναλλαγών

101

- Υποχρέωση υποβολής ανακεφαλαιωτικών πινάκων σε περίπτωση:
  - παροχής ενδοκοινοτικών διασυνοριακών υπηρεσιών (άρθρο 36 παρ.5 α' ΚΦΠΑ).
  - λήψης ενδοκοινοτικών διασυνοριακών υπη (άρθρο 36 παρ.5 β' ΚΦΠΑ).
- Υποβολή (αρχικών και εμπρόθεσμων) ανακεφαλαιωτικών πινάκων μέσω *TAXISNET* έως την 26^η ημέρα του επόμενου μήνα από τη λήξη της μηνιαίας περιόδου, στην οποία αφορά.

Φορολογικά στοιχεία (Κ.Φ.Α.Σ.)

Τιμολόγιο Παροχής Υπηρεσιών

103

- Για την παροχή υπηρεσιών σε άλλο υπόχρεο απεικόνισης συναλλαγών (βλ. επιτηδευματίες) ή σε πρόσωπο του άρθρου 3 παρ.1 (ημεδαπό ή αλλοδαπό νομικό πρόσωπο, αλλοδαπό νομικό πρόσωπο που δεν έχει εγκατάσταση στην Ελλάδα και αποκτά κυριότητα ή άλλο εμπράγματο δικαίωμα επί ακινήτου στην ημεδαπή, Δημόσιο, διεθνείς οργανισμοί, ένωση προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα) ή σε πρόσωπα εκτός της χώρας για την άσκηση του επαγγέλματός τους ή την εξυπηρέτηση του σκοπού τους, εκδίδεται Τ.Π.Υ. (άρθρο 6 παρ.1 ΚΦΑΣ).
- Το Τ.Π.Υ. είναι αθεώρητο (άρθρο 9 παρ.1 ΚΦΑΣ και πολ.1004/2013).

Τιμολόγιο Παροχής Υπηρεσιών

104

- Σε περίπτωση επαναλαμβανόμενης παροχής υπηρεσιών (μέσα στον ίδιο μήνα) προς τον ίδιο υπόχρεο απεικόνισης συναλλαγών, είναι δυνατή η τήρηση **κατάστασης ανά πελάτη** (2 αντίτυπα), στην οποία καταχωρείται για κάθε παροχή υπηρεσιών η ημερομηνία παροχής τους, το είδος των υπηρεσιών που παρασχέθηκαν και το ποσό της αμοιβής που συμφωνήθηκε (άρθρο 6 παρ.2 ΚΦΑΣ).
- Με βάση την κατάσταση ανά πελάτη, εκδίδεται το Τ.Π.Υ. την τελευταία ημέρα του μήνα, στον οποίο αφορά. Δεν απαιτείται αναλυτική περιγραφή, εφόσον επισυνάπτεται αντίγραφο της κατάστασης.

Τιμολόγιο Παροχής Υπηρεσιών

105

- Δεν απαιτείται η έκδοση Τ.Π.Υ. σε περίπτωση διαδικαστικών ενεργειών στο πλαίσιο εντολής για εκκρεμούσα δίκη, εφόσον δεν έχει συμφωνηθεί αμοιβή για αυτές (π.χ. εξώδικη πρόσκληση).

Περιεχόμενο Τ.Π.Υ.

106

- Στο Τ.Π.Υ. πρέπει να αναγράφονται (άρθρο 6 παρ.9 ΚΦΑΣ):
  - η ημερομηνία έκδοσής του,
  - τα πλήρη στοιχεία των συμβαλλομένων (ονοματεπώνυμο ή επωνυμία),
  - η ημερομηνία της συναλλαγής, εφόσον δεν συμπίπτει με την ημερομηνία έκδοσης του τιμολογίου,
  - τα στοιχεία της συναλλαγής.

Περιεχόμενο Τ.Π.Υ.

107

- Σε περίπτωση παροχής υπηρεσιών σε κοινοτικούς πελάτες, στο Τ.Π.Υ. πρέπει να αναγράφεται επίσης:
  - τον αριθμό ΦΠΑ του πελάτη,
  - μετά από έλεγχο της ορθότητάς του στις βάσεις δεδομένων της ΕΕ
(ec.europa.eu/taxation_customs/vies/).

Χρόνος έκδοσης Τ.Π.Υ.

108

- Το Τ.Π.Υ. εκδίδεται με την ολοκλήρωση της υπηρεσίας (άρθρο 6 παρ.14 ΚΦΑΣ).
- Σε περίπτωση παροχής υπηρεσιών που διαρκούν, το Τ.Π.Υ. εκδίδεται κατά το χρόνο που καθίσταται απαιτητό μέρος της αμοιβής, για το μέρος αυτό και την υπηρεσία που παρασχέθηκε.

Χρόνος έκδοσης Τ.Π.Υ.

109

- Σε περίπτωση έκδοσης γραμματίου προκαταβολής, το Τ.Π.Υ. δεν εκδίδεται κατά την ως άνω ημερομηνία της έκδοσής του, εάν οι σχετικές υπηρεσίες δεν έχουν παρασχεθεί (π.χ. αναβολή της συζήτησης). Στην περίπτωση αυτή το Τ.Π.Υ. θα εκδοθεί αργότερα στο χρονικό σημείο παροχής των υπηρεσιών ανεξαρτήτως της είσπραξης της αμοιβής.

Χρόνος έκδοσης Τ.Π.Υ.

- Σε περίπτωση σύναψης εργολαβικού συμβολαίου (εξάρτηση της αμοιβής από το αποτέλεσμα της δίκης, όπως π.χ. ποσοστό επί του αντικειμένου της δίκης), το **Τ.Π.Υ. εκδίδεται με την εκτέλεση της απόφασης του δικαστηρίου**, οπότε και η απαίτηση του δικηγόρου καθίσταται απαιτητή [ή με την είσπραξη της αμοιβής σε περίπτωση εργολαβικών που έχουν συναφθεί πριν την 1.1.2011] (βλ. και πολ.1208/2010).
- Βλ. και πολ.1056/2013: υποβολή αντιγράφου εργολαβικού συμβολαίου στη Δ.Ο.Υ. για τη φορολογία εισοδήματος του δικηγόρου.

Λοιπά θέματα Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας

Καταστάσεις πελατών-προμηθευτών

112

- Βλ. πολ.1022/7.1.2014:
- Κάθε φυσικό πρόσωπο με εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα και κάθε νομικό πρόσωπο και νομική οντότητα, υποβάλλει καταστάσεις φορολογικών στοιχείων, πελατών και προμηθευτών, για τα εκδοθέντα και τα ληφθέντα φορολογικά στοιχεία.
- Η κατάσταση υποβάλλεται αποκλειστικά με τη χρήση ηλεκτρονικής μεθόδου επικοινωνίας μέσω διαδικτύου, στο διαδικτυακό τόπο του Υπουργείου Οικονομικών, ανεξάρτητα από τον τρόπο έκδοσης αυτών (μηχανογραφικά ή χειρόγραφα).

Καταστάσεις πελατών-προμηθευτών

113

- Οι καταστάσεις πελατών – προμηθευτών υποβάλλονται ως εξής:
  - α) από τον εκδότη μηνιαίως, ανεξαρτήτως κατηγορίας των τηρούμενων βιβλίων του (απλογραφικά ή διπλογραφικά) ή της απαλλαγής του από τήρηση και **το αργότερο τρεις ημέρες πριν από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της περιοδικής δήλωσης ΦΠΑ για τους τηρούντες διπλογραφικά βιβλία,**
  - β) από το λήπτη μέχρι τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της περιοδικής δήλωσης που αφορούν (μήνα ή τρίμηνο) και εφόσον δεν υπάρχει υποχρέωση υποβολής περιοδικής δήλωσης, μέχρι την εικοστή ημέρα του μήνα που ακολουθεί τη λήξη κάθε ημερολογιακού εξάμηνου που αφορούν.

Ειδικά, για την πρώτη εφαρμογή, οι ανωτέρω καταστάσεις, που αφορούν συναλλαγές **Ιανουαρίου και Φεβρουαρίου 2014**, υποβάλλονται, **ανά μήνα, μέχρι την προθεσμία υποβολής των καταστάσεων του μηνός Μαρτίου 2014.**

Καταστάσεις πελατών-προμηθευτών

114

- Στις καταστάσεις πελατών – προμηθευτών καταχωρούνται:
  - α) Ο Α.Φ.Μ. του πελάτη ή του προμηθευτή.
  - β) Το πλήθος των εκδοθέντων και ληφθέντων φορολογικών στοιχείων.
  - γ) Η αξία της συναλλαγής, προ Φ.Π.Α.
  - δ) Ο Φ.Π.Α. που επιβαρύνει την συναλλαγή.
  - ε) Η ένδειξη για το εάν ο αντισυμβαλλόμενος είναι υπόχρεο πρόσωπο (μόνο για τους προμηθευτές).

Σας ευχαριστώ πολύ